

Kunst in het Hart

Colofon

Mail: communicatie@bergen-nh.nl

Telefoon: 072-888000

Vormgeving: Zeeman Reclamegroep, Den Helder

Fotografie: gemeente Bergen, Sies van Hoorn-Vrasdonk

Zwart met Suiker Fotografie,

Theo Steemers, Geert Snoeijer, Peter H. Toxopeus,

Frits Kaijer, bergenholland.com en Pixabay.

© 2015, gemeente Bergen.

gemeente BERGEN

Inhoudsopgave

Visie Kunst in 't hart	4
1. Aanleiding en inleiding	5
1.1 Wat is het doel van kunst & cultuurbeleid?	5
1.2 Een rijk en gevarieerd aanbod	5
1.3 Waarom nieuw beleid?	6
1.4 Wat is de rol van de gemeente?	7
2. Speerpunt: Creativiteit & innovatie	8
2.1 Cultuureducatie	8
2.2 Ateliers en broedplaatsen	9
2.3 Nieuw aanbod	9
3. Speerpunt: Zorgen voor toegang tot kunst en cultuur	10
3.1 Bestaand aanbod	10
3.2 Amateurkunst	11
3.3 Kunst in openbare ruimte en bewegwijzering	11
3.4 Vrijwilligerswerk	12
3.5 Een lage drempel	12
3.6 De rol van de bibliotheek	12
4. Speerpunt: (Regionale) samenwerking & promotie	13
4.1 Nieuw aanbod in de regio	13
4.2 Profilering kunst- en cultuurgemeente	13
4.3 Samenbrengen	13
5. Hulp bij realisatie	15
5.1 Praktische hulp	15
5.2 Regionaal Cultureel Fonds	15
5.3 Subsiëring	15
Bijlagen:	
1. Uitvoeringsagenda	17
2. financiën	19
3. Beleidskaders; nationaal, provinciaal en lokaal	21
4. Ringenmodel Cor Wijn	22

Visie Kunst in 't Hart

Bergen, kunst en cultuurgemeente: het is een visitekaartje waar we decennialang al trots op zijn. Onze gemeente is rijk bedeed met kunst en cultuur en vrijwel alle disciplines zijn daarbij vertegenwoordigd: theater, beeldende kunst, film, cultuurhistorie, muziek, zang, dans, architectuur en literatuur. Dit aanbod is voor inwoners en bezoekers een bron van inspiratie. Het geeft ons leven kleur en zin, houdt ons een spiegel voor en brengt ons samen. Kunst en cultuur zijn bovendien voor velen van ons ook een bron van werk en inkomen. Als gemeente hebben we er bewust voor gekozen om kunst en cultuur zo uitbundig mogelijk te laten bloeien. Omdat het onze leefomgeving uniek maakt. Omdat het zorgt voor een economische impuls. En omdat het mensen verbindt. De gemeente Bergen koestert de ambitie om de rol van kunst en cultuur de komende jaren te optimaliseren; op lokaal en regionaal niveau, maar (zelfs) ook op nationaal en internationaal niveau.

Meer dan in het verleden zie ik voor de gemeente hierbij een dienende rol weggelegd. Kunstenaars, culturele instellingen, verenigingen, ondernemers en initiatiefnemers weten zelf heel goed wat zij willen en kunnen aanbieden. Aan ons vooral de taak om daarbij te faciliteren en te inspireren. In de vele gesprekken die ik het afgelopen jaar heb gevoerd en uit de bijeenkomsten die wij hebben georganiseerd zijn de wensen vanuit het culturele veld duidelijk naar voren gekomen. Die wensen hebben wij vertaald naar concrete acties vanuit de gemeente. Kort samengevat ligt de focus daarbij op het bieden van *ruimte voor creativiteit en vooral vernieuwing en de zorg voor toegang tot het aanbod*. Op het gebied van (regionale) *samenwerking en promotie* neemt de gemeente eveneens een rol op zich. Als verbinder, als trots ambassadeur en als vaandeldrager van het rijke aanbod. 'Bergen een kunst en cultuurgemeente'; het is geen typering uit vervlogen tijden, maar een principiële keuze om onze gemeente te profileren en daar de komende jaren ook zo veel mogelijk naar te handelen.

Odile Rasch,
Wethouder Cultuur

Hoofdstuk 1

Aanleiding en inleiding

1.1 Wat is het doel van kunst- en cultuurbeleid?

De gemeente Bergen voelt zich verantwoordelijk voor het creëren van een aantrekkelijk vestigingsklimaat. Onze gemeente is niet alleen een prachtige plek om te wonen en te werken, maar ook zeer in trek bij bezoekers uit de regio, de rest van Nederland en het buitenland. Ons culturaanbod speelt daarbij een belangrijke rol.

Elke bewoner en bezoeker van onze gemeente heeft de mogelijkheid om binnen het culturele veld te leren, te participeren, te produceren en zich te laten inspireren. Dit wordt getypeerd als de 'Culturele Kringloop', een traject dat een grotere beweging behelst dan de activiteit zelf.

De gemeente Bergen heeft een reputatie hoog te houden als kunst- en cultuurgemeente. Kunst en cultuur horen thuis in het hart van onze samenleving. In de openbare ruimte, in het verenigings- en vrijwilligersleven, in het toeristisch aanbod en in het onderwijs. In deze nota staat op pragmatische wijze beschreven wat de gemeente de komende vier jaar zal doen om de Culturele Kringloop te optimaliseren.

1.2 Een rijk en gevarieerd aanbod

Het aanbod van kunst en cultuur kan 'gemeten' worden aan de hand van het ringenmodel van Cor Wijn (zie Bijlage 4). Toepassing van dit model op de gemeente Bergen laat zien dat de gemeente een uitgebreider cultureel aanbod heeft dan gebruikelijk is voor gemeenten met een vergelijkbaar inwonertal. Het aanbod dekt vrijwel alle disciplines.

Hoewel er diversiteit is in het culturele aanbod, neemt de beeldende kunst van oudsher de grootste plaats in. Dit deelgebied is divers vertegenwoordigd: door de vele kunstenaars die in de gemeente Bergen wonen en/of werken, de kunstenaarsverenigingen, de galleries, initiatieven als de Kunst10daagse, de musea en museale activiteiten, en de bundeling van beeldende kunst in Kranenburgh. Het aanbod profileert zich bovendien steeds meer regionaal en soms zelfs

landelijk. Daarentegen wordt het steeds moeilijker voor nieuwe kunstenaars om zich te vestigen of te werken in en rondom de gemeente Bergen door de hoge woon- en atelierkosten.

Naast beeldende kunst neemt muziek een belangrijke positie in. Hiervan getuigen de vele klassieke concerten in de Ruïnekerk in Bergen, de Slotkapel in Egmond en het Vredeskerkje in Bergen aan Zee. Het succes van de International Holland Music Sessions (IHMS), waarvan de concerten nu ook in Schoorl en Egmond plaats vinden. Het gegeven dat een groot deel van de amateurkunst zich richt op muziek- en zangverenigingen en koren getuigt hier ook van.

De gemeente Bergen heeft geen eigen gesubsidieerde muziekschool. Wel ontvangen muziekverenigingen subsidie voor jeugdleden en een dirigent. Voor andere vormen van muziekonderwijs is er het particuliere aanbod van docenten en de muziekschool in Alkmaar. Op het gebied van literatuur en media (de Bibliotheek, Filmhuis Cinebergen) zijn er in de gemeente Bergen gevestigde organisaties. Festivals, zoals Woodlands, de Schoolse Kunsten en Breaking the Waves trekken ieder een eigen publiek.

Het aanbod van podiumkunsten is in de gemeente veelal evenement-gebonden of verankerd in actieve amateurverenigingen. Natuurlijk is Alkmaar met theater de Vest dichtbij voor professionele landelijke producties.

Voor het aanbod van cultuureducatie is de gemeente aangesloten bij het Alkmaarse model van Cultuur Primair, de Culturij, georganiseerd door Artiance. Daarnaast worden vanuit Kranenburgh de cultuurcoaches voor de scholen aangestuurd in samenwerking met veel lokale kunstenaars en organisaties. De gemeente Bergen is rijk aan vrijwilligers die een belangrijke bijdrage leveren aan het mogelijk maken van het culturele aanbod. De op handen zijnde werkplaats (atelier) bij Kranenburgh zal een belangrijke bijdrage leveren aan de ontwikkeling en educatie van beeldende kunst en natuur.

1.3 Waarom nieuw kunst- en cultuurbeleid?

Concluderend kunnen we zeggen dat er in de gemeente Bergen voldoende en goed toegankelijke culturele organisaties zijn. De gemeente Bergen heeft voor de toekomst meer dan voldoende potentie om cultureel van betekenis te zijn en te blijven.

In 2013 is een analyse gemaakt van het culturele aanbod; de meeste aandachtspunten daarin zijn anno 2015 nog steeds actueel. Op de conferentie in 2015 met het veld Kunst en cultuur is dit bevestigd.

Die analyse en de input die vanuit het culturele veld is gegeven, zijn aanleiding geweest om te komen tot een nieuw kunst- en cultuurbeleid. Bovendien kunnen kunst en cultuur een positieve bijdrage geven aan de ontwikkelingen die nu op de gemeente afkomen op het gebied van participatie, regionalisering en marketing. Een aantal punten kan dus voor verbetering zorgen. Uitgaande van de kracht van haar culturele oorsprong zou de gemeente vooral moeten inzetten op:

- **Vernieuwing in aanbod.**

Voor het creëren van een culturele kringloop is vernieuwing van onderaf essentieel. Het subsidiebeleid is nog vaak lastig voor nieuwe initiatieven; de gelden worden grotendeels verdeeld onder bestaande organisaties en evenementen en de huidige criteria zijn behoudend. Het is gewenst om meer beweging en ruimte te bieden aan culturele organisaties die een bijdrage leveren aan de continuïteit van het aanbod.

- **Vergroting van het publieksbereik door samenwerking en afstemming binnen het culturele aanbod en door communicatie en promotie binnen en buiten de regio.**

Er is voldoende potentieel in het aantal bezoekers voor de culturele functies in de gemeente Bergen, maar er kan meer worden ingezet op het vergroten van het publieksbereik binnen de regio en daarbuiten. Door onderlinge afstemming van het aanbod en verbetering van de gezamenlijkheid in de communicatie naar het publiek kan de toegankelijkheid worden

vergroot.

- **Versterking van de samenwerking tussen Cultuur en andere beleidsterreinen zoals Economie, Toerisme, Openbare Ruimte, Educatie en Communicatie.**

Te vaak wordt ervaren dat ieder beleidveld op een eigen 'eilandje' zit. Verbinding kan zowel praktisch als beleidsmatig van grote meerwaarde zijn.

- **Spreiding van het culturele aanbod over de kernen.**

De nadruk bij kunst en cultuur ligt van oudsher op het dorp Bergen. Er is vraag om aandacht voor de andere kernen en al hun kwaliteiten en initiatieven.

- **Vergroting van het aanbod van ateliers en werkplekken.**

Een inspirerend, levendig en betaalbaar creatief klimaat, bijvoorbeeld te bereiken door (tijdelijke) werkplekken voor kunstenaars. Hier is grote vraag naar.

- **Versterking en ondersteuning van culturele organisaties.**

De gemeente heeft nu vrijwel geen rol in het stimuleren en faciliteren van netwerken en kennisdeling en er is daarnaast sprake van terugtrekkende subsidies van overheden op alle niveaus. Vanuit de gedachte dat de gemeente zich steeds meer opstelt als een ondersteunende participant, kan er veel meer aandacht zijn voor het niet-financiële ondersteuning van de organisaties.

- **Vergroting van zichtbaarheid van (cultuur) historie op locatie.**

Bergen is letterlijk vol van erfgoed dat ontsloten kan worden. Cultuureducatie kan zich op specifiek het gebied (cultuur)historie richten. Zo komen alle kinderen in aanraking met de geschiedenis van hun eigen streek. Historische verenigingen, Musea als het Sterkenhuis en het museum van Egmond zijn hier belangrijke instanties bij.

• **Cultuureducatie versterken .**

De cultuurcoaches optimaal laten functioneren op alle basisscholen. Culturele organisaties in de gemeente Bergen kunnen hun positie versterken door bundeling van hun krachten bij het ontwikkelen van cultuureducatie en in de samenwerking met de coaches.

Sinds 2013 heeft zich in het veld K&C een aantal belangrijke veranderingen voorgedaan. Enkele voorbeelden hiervan: Kranenburgh is inmiddels gerealiseerd en heeft een belangrijke rol in de cultuureducatie gekregen. In Schoorl en Egmond zijn respectievelijk een servicebibliotheek en een huiskamerbibliotheek in combinatie met een Bibliotheek op School (BoS) gerealiseerd. De bibliotheek heeft haar maatschappelijke taken uitgebreid. Het Ecodorp in wording heeft de expliciete wens geuit om ruimte te bieden aan kunst en cultuur. Het wil een inspirerende en productieve plek bieden voor een ieder in de gemeente en daarbuiten. Het huidig college wil zich dienstverlenend opstellen en reageren op de bestaande en zich ontwikkelende markt; hoe kan zij deze ondersteunen? Dit past in de trend van de participerende overheid. Tenslotte heeft regionale samenwerking een vlucht genomen; de BUCH samenwerking is een feit en de regio Alkmaar werkt op allerlei beleidsvelden steeds meer samen.

De genoemde input en ontwikkelingen hebben geleid tot nieuw cultuurbeleid.

1.4 Welke rol neemt de gemeente?

Zoals is gesteld in het voorwoord, is het culturele veld zelf verantwoordelijk voor een (kwalitatief hoogstaand) aanbod van kunst en cultuur. De gemeente ziet zich in een dienende rol en zal zich richten op:

1. Stimuleren van creativiteit en innovatie
2. Toegankelijk maken van kunst en cultuur
3. Regionale samenwerking en promotie

Daarnaast zal de gemeente een praktische rol op zich nemen om kunstenaars, organisaties, ondernemers en initiatiefnemers te helpen bij de realisatie van hun 'dromen' en blijft de gemeente bijdragen in de vorm van (co)financiering en subsidies.

Leeswijzer

In hoofdstuk 2, 3 en 4 worden de drie bovengenoemde speerpunten uitgewerkt in concrete acties. Hoofdstuk 5 beschrijft hoe de gemeente helpt om kunst en cultuur ruim baan te geven door praktische ondersteuning en financiering. In de bijlagen zijn de financiële- en uitvoeringsagenda, evenals de beleidskaders opgenomen.

Hoofdstuk 2

Speerpunt: Stimuleren van creativiteit en innovatie

Bergen is van oudsher een kunst- en cultuurgemeente; hier gebeurde het en hier gebeurt het nog altijd. Dat gevoel, dat sterk leeft bij inwoners en bezoekers, moet behouden blijven; het maakt onze gemeente uniek.

Door het stimuleren van nieuwe creatieve ideeën met subsidies en deze onder de aandacht te brengen én door broedplaatsen te laten ontstaan, streeft de gemeente een sfeer na waarin alle disciplines zich kunnen ontwikkelen. Een goed educatief aanbod staat daarbij aan de basis.

2.1 Cultuureducatie

De gemeente wil kinderen vroegtijdig in aanraking laten komen met kunst en cultuur, zodat hun creativiteit wordt geprikkeld. De gemeente wil daarnaast de belangstelling voor kunst en cultuur aanwakkeren en talentontwikkeling stimuleren.

Primair onderwijs

Cultuurcoaches verzorgen op alle basisscholen in de gemeente het kunst- en cultuuraanbod onder begeleiding van Culturele Buitenplaats Kranenburgh.

Artiance, het centrum voor de kunsten in Alkmaar, organiseert met ondersteuning van het Rijk en de gemeente jaarlijks een educatief aanbod voor de basisscholen in de regio via het programma Cultuur Primair. In dit programma is ook het educatieve aanbod van culturele organisaties uit de gemeente Bergen opgenomen. In het kader van de regeling Cultuureducatie met Kwaliteit is het programma uitgebreid tot de Culturij: een digitale en fysieke werkplaats waar scholen en cultuuraanbieders gezamenlijk aanbod kunnen ontwerpen en verdiepen. Dit geschiedt naar tevredenheid van de scholen en de gemeente wil dit blijven steunen. De gemeente wil komende periode in samenwerking met de cultuurcoaches en de Culturij bekijken of er nog meer maatwerk mogelijk is voor educatief specifieke doelgroepen in zowel regulier als het speciaal onderwijs. Ook de cultuur van lezen, van literatuur, is van

groot belang. Leesbevordering is een speerpunt van het onderwijsbeleid. De bibliotheek draagt hier succesvol aan bij met het concept De bibliotheek op school, waarbij leesconsulenten maatwerk met leerlingen verrichten. Dit is al volop gaande in de Egmond; de scholen kunnen dit concept nog verder intensiveren.

Voortgezet onderwijs

De middelbare scholen in de gemeente zijn zelf zeer actief op het gebied van kunst en cultuur. De doelgroep 12-18 jarigen kan bovendien volop gebruikmaken van het aanbod van Artiance. De gemeente zal daarom geen nieuw aanbod toevoegen binnen de scholen. Wel wil de gemeente nieuwe, innovatieve initiatieven verwelkomen en ondersteunen middels praktische hulp (vergunningverlening, publiciteit, verbinding met andere spelers) en incidenteel met subsidie.

De rol van Kranenburgh

Kranenburgh heeft een spilfunctie binnen de ontwikkeling van het Bergense cultuureducatieve aanbod. De ondersteuning van cultuurcoaches, die op de basisscholen het kunst- en cultuuraanbod verzorgen, geschiedt naar tevredenheid van alle betrokken partijen.

Kranenburgh heeft de opdracht om de verbinding te leggen tussen culturele organisaties, nieuwe culturele initiatieven en het onderwijs, om zo tot een gezamenlijk aanbod te komen voor primair en voortgezet onderwijs. Het toekomstige atelier in de tuin van Kranenburgh zal daarbij zo optimaal mogelijk ingezet worden. Binnen de nieuwe taken van de gemeente in het kader van de WMO kunnen kunst en cultuur ook een belangrijke maatschappelijke rol gaan spelen waar het volwasseneneducatie betreft; met een centrale educatieplek lijkt Kranenburgh ook hiervoor optimaal geoutilleerd.

Het Kunstenaarscentrum Bergen (KCB), verzorgt onder het dak van Kranenburgh in de villa regelmatig exposities van de vele Nederlandse kunstenaars die het centrum vertegenwoordigt.

Het centrum speelt een belangrijke rol bij de coördinatie en inzet van de cultuurcoaches en verzorgt zelf diverse educatieve activiteiten.

Cultuurhistorie, landschap en natuur

Ons culturele erfgoed zou zichtbaarder kunnen worden gemaakt op locatie, om zo nog meer tot de verbeelding te spreken en te inspireren. Het Cultuurhistorisch platform zet zich reeds in voor educatie en zichtbaarheid van het gehele spectrum aan erfgoed van de gemeente. Stichting Tijdgeest (verzorgt educatief aanbod op dit gebied) is hierin actief, evenals de zeer actieve cultuurhistorische verenigingen uit Egmond, Bergen en Schoorl en Bibliotheek Kennemerwaard. Activiteiten die voortkomen uit dit platform kunnen aanspraak doen op budgetten voor Cultuurhistorie, conform de Nota cultuurhistorie. Monumentale panden huisvestten in het verleden (ateliers van) beroemde kunstenaars. Zij worden heden ten dage gebruikt voor de huisvesting van 'Artists in Residence'. Deze directe koppeling tussen erfgoed en kunst wordt toegejuicht.

Acties cultuureducatie

- Behoud cultuurprimair; de Culturij voor (regionale) vraag en aanbod
- Cultuurcoaches behouden; een educatieve spilfunctie van Kranenburgh
- Bij ontwikkeling van nieuw cultuureducatief aanbod de samenwerking binnen het cultuurveld, binnen de regio en met andere sectoren stimuleren
- Specifiek aandacht voor maatwerk in (speciaal) onderwijs
- Nieuw en innovatief aanbod voor de doelgroep 12-18 jaar stimuleren.
- Specifiek aandacht voor cultuurhistorie (archeologie, erfgoed en landschap) binnen het educatief aanbod

2.2 Ateliers en broedplaatsen

In het verleden hebben veel kunstenaars een atelier/werkplek in of rondom de gemeente Bergen kunnen realiseren, wat heeft bijgedragen aan de culturele ontwikkeling van alle kernen. Voor kunstenaars die zich anno 2015 graag in onze gemeente willen vestigen, blijkt Bergen inmiddels een economische drempel te hebben. Het is van belang dat er opnieuw mogelijkheden ontstaan voor kunstenaars om zich - al dan niet

tijdelijk - hier te vestigen; daarbij kan gedacht worden aan ambulante ateliers of seizoensateliers. De gemeente wil dit stimuleren door de mogelijkheden voor tijdelijke ateliers (als werk- en nadrukkelijk niet als woonplek) te onderzoeken wanneer zich leegstand van gebouwen of herbestemming van (cultureel) erfgoed voordoet. Dit zou als 'cultureel leegstand-beheer' vorm kunnen krijgen.

Het Ecodorp in wording heeft de wens om in de toekomst plek bieden voor de productie van kunst.

Acties ateliers en broedplaatsen

- Mogelijkheid bieden tot het creëren van flexibele atelierruimte en broedplaatsen
- Onderzoeken of 'cultureel leegstand-beheer' een wenselijke vorm is

2.3 Nieuw aanbod

Subsidiëring heeft tot dusver weinig ruimte geboden voor nieuw initiatief, terwijl die wens er nadrukkelijk wel is. De gemeente wil daarom de komende vier jaar ruimte in het budget maken om dit te stimuleren. Enerzijds door organisaties die financieel op eigen benen kunnen staan, niet meer te subsidiëren, anderzijds door € 15.000 extra budget toe te voegen. Naast financiële ondersteuning is openstaan voor nieuw initiatief minstens zo belangrijk en willen we volop meedenken met initiatiefnemers.

Acties voor innovatie

- Subsidies en 'open armen' voor vernieuwende initiatieven en experimenten
- Publiciteit genereren voor nieuwe initiatieven
- In contact brengen nieuwe aanvragers culturele initiatieven met bestaande culturele organisaties, gemeente is hierbij verbindende factor

¹ Daarnaast: de Werkgroep archeologie, de Abdij van Egmond, Staatbosbeheer, IVN, Kranenburgh, Museum Egmond, Molen Kijkduin, Regionaal archief, Ruinekerk, Slotkapel, Stichting behoud bouwkunst Bergen, Stichting de Wielemaker, de cultuurmakelaar.

Hoofdstuk 3

Speerpunt: Zorgen voor toegang tot kunst & cultuur

Voor een relatief kleine gemeente heeft Bergen niet alleen een uitzonderlijk groot, maar ook rijk aanbod op het gebied van kunst en cultuur. De komende vier jaar zullen wij het bestaande aanbod koesteren en extra aandacht geven aan het toegankelijk maken van kunst en cultuur. Kunst in de openbare ruimte is bij uitstek een manier om inwoners en bezoekers, gevraagd en ongevraagd, in contact te brengen met kunst. Ook goede bewegwijzering naar ons aanbod draagt bij aan het verlagen van drempels. Maar er zijn meer mogelijkheden om het actief of passief genieten van kunst en cultuur dichterbij te brengen. Voor onze inwoners blijkt vrijwilligerswerk bij een culturele organisatie dé manier om op aangename wijze bij te dragen aan een goed cultureel klimaat. Het verenigingsleven houdt mensen betrokken bij de maatschappij. Ook zal de bibliotheek de komende vier jaar steeds meer een spilfunctie gaan vervullen als ontmoetingsplek en leerplek voor alle inwoners. Bij de ambities die de gemeente koestert, moeten inwoners en bezoekers als vanzelfsprekend in aanraking komen met kunst en cultuur, en kan het aanbod hen echt iets bieden.

3.1 Bestaand aanbod

Beeldende kunst met een regionale en zelfs nationale aantrekkingskracht

Kranenburgh heeft zich ten doel gesteld hét centrum voor moderne beeldende kunst in het gebied boven het Noordzeekanaal te worden. Zij ontwikkelt een brede culturele programmering om de relatie tussen beeldende kunst en andere disciplines te tonen; er vindt veel uitwisseling plaats op het gebied van muziek, literatuur en natuur. Kranenburgh ontvangt bezoekers uit dorp, regio, land en buitenland, en draagt niet alleen met de ontwikkeling van cultuureducatie, maar ook met haar programmering bij aan de Culturele Kringloop en aan het genereren van (inter)nationale belangstelling. De succesvolle tentoonstelling Lucebert – Thuis in Bergen, die mocht rekenen op lovende recensies, hoge bezoekersaantallen en nationale en internationale belangstelling, is een proeve van bekwaamheid gebleken. Kranenburgh heeft ingevolge het gesloten convenant de opdracht de kunst- en cultuurhistorische collectie in gemeentelijk bezit te beheren en ontwikkelen.

De gemeente Bergen heeft daarnaast nog veel meer te bieden op het gebied van de beeldende kunst, bijvoorbeeld het kleinschalige festival De Schoorlse Kunsten (tweejaarlijks) en de grote Kunst10daagse (jaarlijks). Beide hebben beeldende kunst als vertrekpunt voor een brede programmering en kunnen rekenen op grote bezoekersaantallen. De aanwezigheid van galeries in de hele gemeente zorgt jaarrond voor diversiteit en levendigheid binnen de beeldende kunst en genereert regionale en nationale aandacht. Daarnaast zijn er periodieke en incidentele markten met kunst en wordt er geëxposeerd en kunst geproduceerd op bijzondere locaties. Natuurlijk is er de bijzondere erfenis van werken van de Egmondse en Bergense school, die tot op de dag van vandaag hun invloed hebben en menigeen inspireren. Bij de kunsttieleen Kranenburgh en de vele bijzondere galerieën in de gemeente kan een ieder beeldende kunst aanschaffen. Iedereen is welkom te genieten van het zeer uiteenlopend aanbod in musea en van in diverse kernen geëxposeerde collecties.

Podia en evenementen met een regionale of zelfs nationale aantrekkingskracht

In de gemeente Bergen zien we een levendig podiumaanbod dat over het algemeen veel bezoekers trekt. De concerten en masterclasses van de International Holland Music Sessions die elke zomer worden gehouden, hebben zich de afgelopen jaren steeds verder ontwikkeld en worden nu ook in de regio aangeboden. Daarnaast zijn er talloze concerten op verschillende locaties, waaronder de Ruïnekerk, Hoeve Overslot en de Slotkapel.

De gemeente wil van het slotkwartier in Egmond aan den Hoef graag een attractieve plek maken waar de aandacht voor cultuur en historie een grote rol speelt. Hoeve Overslot neemt als onderdeel van het slotkwartier een bijzondere positie in. Er wordt onderzocht hoe de huidige activiteiten van en in de monumentale hoeve, zoals tentoonstellingen en concerten, in de nieuwe ontwikkelingen kunnen worden ingepast. De zeer actieve (cultuur) historische verenigingen spelen hier ook een rol bij. Naar verwachting zijn er in 2016 concrete plannen voor dit gebied.

Culturele Buitenplaats Kranenburgh is eveneens een podium voor muziek, literatuur en theateruitvoeringen. Cinebergen is uitgegroeid tot een bloeiend filmtheater met 20.000 bezoekers per jaar. Het filmhuis trekt liefhebbers uit de hele regio. De gemeente is daarnaast diverse festivals rijk. Het jaarlijkse Breaking the Waves wordt door de mix van live bands, dj's, klassieke muziek, literatuur, theater en dans door de media bestempeld als het 'Oerol van Bergen'. De festivals Jazz en Sail en Hargen aan Sail dragen bij aan het aanbod van jazzconcerten. Lopen naar de Pomp in Egmond aan Zee biedt in de zomer een podium aan verschillende bandjes. Het reizende zomerfestival Karavaan verzorgt theater op verrassende locaties in de regio. Het Woodlands Festival is onder jongeren een drukbezocht en populair evenement.

Acties bestaand aanbod

- Efficiënte afhandeling procedures voor bestaand aanbod
- Ondersteuning door communicatie vanuit de gemeente
- Ambassadeursfunctie gemeente
- Subsidieverlening voor bestaand aanbod dat (nog) niet op eigen benen kan staan
- Aandacht voor Bergen als kunstenaarsgemeente bij regionale en bovenregionale promotie

3.2 Amateurkunst

Veel inwoners van de gemeente Bergen nemen actief deel aan culturele activiteiten; er zijn toneelverenigingen, muziekverenigingen, orkesten, koorverenigingen, film- en fotogroepen. Koren en muziekverenigingen ontvangen structureel subsidie op basis van het aantal jeugdleden en voor professionele begeleiding. De afgelopen jaren is er een daling te zien van het aantal leden. In 2012 heeft de gemeente een nieuwe Regeling subsidies Amateurkunst vastgesteld om ook incidentele activiteiten als uitvoeringen, voorstellingen en exposities van amateurs te kunnen ondersteunen. Elk jaar kunnen amateurverenigingen een beroep doen op deze regeling. Het subsidiebudget wordt daarbij zo goed mogelijk over de kernen verdeeld. De gemeente wil daarbij ook meer facilitair ondersteunen, bijvoorbeeld bij het aanvragen van vergunningen en verbindingen leggen tussen verschillende organisaties.

Acties amateurkunst

- Blijven ondersteunen met kleine en makkelijk toegankelijke subsidies
- Facilitaire ondersteuning en onderlinge verbinding leggen
- Amateurkunst zichtbaarder maken middels eigen media

3.3 Kunst in de openbare ruimte en bewegwijzering

De gemeente heeft als vanzelfsprekend haar taken op het gebied van Ruimtelijke ordening en het beheer van de Openbare Ruimte. Een fraaie en nette gemeente zorgt voor een prettig klimaat, ook voor ondernemers en afnemers in de culturele sector. Kunst en cultuur kunnen hier een rol bij spelen: ter verfraaiing van de gemeente en om de betrokkenheid van mensen bij hun eigen buurt te vergroten.

De afgelopen jaren is een aantal beelden in de openbare ruimte toegevoegd. Dit gebeurt steeds vaker op initiatief en kosten van inwoners, maar ook de gemeente zelf kan een beeld wensen en financieren. Er is een verschil in benadering en uitwerking van deze twee wijzen om kunstwerken in de openbare ruimte te realiseren. Hoe dat als gemeente te begeleiden, zal nader worden uitgewerkt. De komende jaren wil de gemeente vooral de vraag vanuit de inwoners faciliteren.

Bij de inrichting van de openbare ruimte binnen het plan Mooi Bergen zal kunst een rol spelen, bijvoorbeeld in de vorm van een cultuurpad tussen plein en Kranenburgh. De komende periode wordt onderzocht of de 1%-regeling of een vergelijkbare regeling bij nieuwbouw kan worden ingezet om gelden vrij te maken voor realisatie van routes of solitaire kunst in de openbare ruimte. Daarnaast zal er aandacht uitgaan naar goede bewegwijzering

van het bestaande aanbod in de verschillende kernen en het (letterlijk) meer zichtbaar maken van het cultuurhistorisch aanbod.

Acties kunst in openbare ruimte en bewegwijzering

- Realisatie kunst in de openbare ruimte actualiseren en stimuleren d.m.v. begeleiden van particuliere initiatieven
- Onderzoek naar 1%-regeling of vergelijkbare regeling
- Aandacht voor kunst en cultuur bij inrichting openbare ruimte bij nieuwe ontwikkelingen; bijvoorbeeld cultuurpad Mooi Bergen
- Goede bewegwijzering naar cultuuraanbod in de kernen
- Zichtbaar maken cultuurhistorisch aanbod

3.4 Vrijwilligerswerk

De huidige economische en maatschappelijke ontwikkelingen brengen verandering op allerlei terreinen met zich mee. Er wordt veel zelfredzaamheid en participatie van inwoners verwacht vanuit het recente rijksbeleid Welzijn nieuwe stijl. Kunst en cultuur hebben binnen de gemeente Bergen grote maatschappelijke waarde en zullen dat nog meer krijgen. Veel vrijwilligers vinden voldoening in de belangrijke ondersteuning die zij bieden aan de culturele organisaties en culturele initiatieven. In deze sector snijdt het mes aan twee kanten: inwoners kunnen zich als vrijwilliger actief maken bij de vele verenigingen, instanties en evenementen en/of zij kunnen deelnemen aan en genieten van het aanbod. Via het Steunpunt Vrijwilligerswerk, maar ook via de sociale wijkteams, kan deze maatschappelijke waarde van cultuur nog beter onder de aandacht worden gebracht.

Acties vrijwilligerswerk

- Intern bij afdeling Welzijn de mogelijkheden voor vrijwilligerswerk bij kunst- en cultuurorganisaties onder aandacht brengen
- Wijkteams het aanbod onder aandacht laten brengen bij eenzamen en ouderen

3.5 Een lage drempel

De toegang tot aanbod waarover hierboven wordt gesproken moet mogelijk zijn voor iedereen. In de beleidsregels voor maatschappelijke participatie is opgenomen dat zowel kinderen als personen boven 18 jaar die behoren tot de doelgroep van de

bijzondere bijstand een vergoeding kunnen krijgen voor zowel een museumjaarkaart als een lidmaatschap van de bibliotheek. Daarnaast wordt voor beide groepen de mogelijkheid geboden tot deelname aan één sociaal-culturele vereniging of activiteit (inclusief benodigdheden als bijv. de aanschaf van een instrument).

3.6 De rol van de bibliotheek

De gemeente Bergen heeft drie bibliotheekvoorzieningen binnen de gemeentegrenzen, in Egmond, Bergen en Schoorl. Sinds 2012 zijn deze vestigingen onderdeel van de Centrale Bibliotheek Kennemerwaard. Door de toenemende digitalisering staat de taak 'uitleen-voorziening' onder druk. De bibliotheek heeft deze verandering in behoefte aangegrepen om zich te ontwikkelen tot centrum voor verbinding. Zij 'daagt iedereen uit zichzelf te ontwikkelen, mee te doen in de maatschappij, andere inwoners te ontmoeten en cultuur en kennis te beleven en te delen'. Deze rol draagt bij aan de maatschappelijke taken die de gemeente heeft gekregen bij de drie decentralisaties. De komende jaren krijgt de bibliotheek de kans om deze rol te pakken en de toegevoegde waarde ervan te bewijzen. Daarnaast blijven taal- en leesbevordering en het terugdringen van laaggeletterdheid kerntaken van onze bibliotheken. De bibliotheek ontwikkelt een model waarbij gemeentes modulair taken kunnen inkopen. De komende periode behoudt de gemeente in iedere kern een vestiging. In Schoorl en Egmond zijn vestigingen omgevormd tot een servicepunt en is de samenwerking met andere partners (o.a. scholen en zorgcentra) geïntensiveerd. Voor de kern Bergen wordt onderzocht of het behouden van een hoofdvestiging noodzakelijk is. Komend jaar wordt binnen het samenwerkingsverband Kennemerwaard (Bergen Alkmaar Castricum Heerhugowaard) een visie gemaakt van wat in de toekomst verwacht wordt van de bibliotheek en haar maatschappelijke rol. Een uitsplitsing voor de gevolgen specifiek per gemeente en kern volgt daaruit.

Acties rol bibliotheek

- Ontwikkelen van een visie in Kennemerwaardverband op het bibliotheekwerk
- Behouden van een bibliotheekvoorziening in de drie kernen, zo veel mogelijk aansluitend op de vraag en de doelgroepen
- Onderzoek naar nut en noodzaak van een hoofdvestiging binnen de gemeente

Hoofdstuk 4

Speerpunt: (Regionale) samenwerking & promotie

Regionale samenwerking op het gebied van kunst en cultuur heeft meerwaarde op drie punten: bij het creëren van nieuw aanbod, door het verbinden van bestaand aanbod en door krachten te bundelen bij communicatie en promotie. De gemeente ziet hierbij een actieve rol voor zichzelf weggelegd.

4.1 Nieuw aanbod in de regio

Het cultuurconvenant is in 2013 getekend door de gemeenten Heiloo, Alkmaar (en destijds nog Schermer) en Bergen. Intentie is om als regio de verbinding te maken in de breedste zin van het woord op het gebied van kunst en cultuur. Deze regionale samenwerking op het gebied van cultuur, met als belangrijkste doelstelling het verbeteren van het vestigingsklimaat, is een speerpunt voor Bergen. De gemeentes initiëren geen regionale projecten, maar kunnen deze wel aanjagen en een impuls aangeven. Voorbeelden zijn een beeldenroute, de 'artist in residence' en een culturele e-bikeroute. Er wordt voor de komende periode € 5.000,- per jaar gevraagd voor uitwerking van het cultuurconvenant, de continuïteit van lopende projecten en de stimulans van nieuwe regionale initiatieven.

De komende periode zal Cultuur een vaste plek krijgen in de ambtelijke en bestuurlijke overlegstructuur van Regio Alkmaar. Kennis en ervaring kunnen worden uitgewisseld.

Acties

- Uitwerking van het cultuurconvenant: ontwikkeling regionale samenwerking en kunstprojecten
- Periodiek ambtelijk en bestuurlijk overleg

4.2 Profilering van Bergen als kunst- en cultuurgemeente

Kunst en cultuur zijn allereerst vanwege hun esthetische waarde van belang voor de gemeente Bergen. Daarnaast kan niet vaak genoeg benadrukt worden dat kunst en cultuur, samen met de prachtige natuurlijke omgeving, de basis vormen voor een aantrekkelijk vestigings- en bezoekersklimaat. Ze zijn een sterke troef voor een onderscheidende positionering van ons toeristisch aanbod en aanjager van de lokale economie: horeca en middenstand hebben een duidelijk belang bij de ontwikkeling van een rijk en gevarieerd aanbod.

In de toeristische visie van de Regio Alkmaar ('Parel aan Zee') is cultuur een van de pijlers die de aankomende periode wordt uitgewerkt.

Daarnaast staat een bovenregionale samenwerking van de drie regio's van Noord-Holland Noord in de steigers onder de naam: Holland boven Amsterdam. Het is de ambitie binnen dit samenwerkingsverband om regionaal, landelijk in internationaal niveau bezoekers trekken. Cultuur en cultuurhistorie zijn daarbij belangrijkere pijlers.

Vervolg hoofdstuk 4

Meetbaarheid

Onderzoeken kunnen uitwijzen waar bezoekers van culturele instanties en evenementen vandaan komen en wat zij in de gemeente bezoeken en besteden. Zo kan de economische kracht van kunst en cultuur beter worden gekwantificeerd. De stichting Kunst10daagse heeft dit onderzoek al laten uitvoeren. Kranenburgh neemt in de marketing een belangrijke positie in. Het is ter ondersteuning van de verantwoording van de subsidiegelden goed om Kranenburgh te vragen periodiek een soortgelijk onderzoek laten uitvoeren.

Acties

- Een belangrijke positie voor K&C in de visie op Recreatie en Toerisme en de daaruit voortvloeiende acties, middels ambtelijk en bestuurlijk overleg Regio Alkmaar
- Gemeente als trots ambassadeur
- Aanbod zoveel mogelijk zichtbaar maken via de regionale media, uitwisseling.

4.3 Samenbrengen

De gemeente wil initiatief nemen tot het vormen van een (regionaal) cultureel platform. Van daaruit kan kennisdeling plaatsvinden en kunnen verbindingen worden gelegd met het bedrijfsleven en de toeristische sector. De gemeente wil die partijen wijzen op de kansen en belangen die hier ook voor hen liggen en hen betrokken partners maken die bereid zijn te investeren in kunst en cultuur.

Het op te richten Cultureel Bergens Platform (CBP) zal een verder uitwerking van de visie ontwikkelen m.b.t. de beleidsnota Kunst en Cultuur 2016-2019 voor de gehele gemeente Bergen.

Hierbij zal het CPB nadrukkelijk aandacht geven aan:

- de samenhang tussen domeinen
- het verleden, heden en toekomst
- de verschillende doelgroepen
- de diversiteit van onze kernen

Hierbij zal het CPB aandacht geven aan de beleving van de betrokkenen. (zoals de kunstenaar, vrijwilliger, inwoner, toerist e.a.). Aan de hand van de uitgewerkte visie zullen de ambities vertaald en omgezet worden in doelstellingen met werkbare prestatie-indicatoren.

Dit alles moet leiden tot een integraal fysiek en flexibel netwerk, opdat gemeente Bergen met zijn kenmerkende dorpen als ku(n)stgemeente aantrekkelijk blijft voor kunstenaar, toerist en inwoners.

De gemeente is zoals gezegd initiatiefnemer en zal blijvend hierbij een stimulerende en faciliterende rol spelen.

Acties

- Initiatief nemen voor de oprichting van een cultureel platform

Hoofdstuk 5

Hulp bij realisatie

Jaarlijks komen er vele verzoeken vanuit het culturele veld voor (financiële) ondersteuning. De gemeente kan op verschillende manieren helpen: door mee te denken bij het aanvragen van vergunningen, door communicatie en promotie via de eigen middelen (website, social media, gemeentepagina's in lokale kranten) en door het leggen van verbindingen met andere sectoren of organisaties. De gemeente kan daarnaast advies geven voor andere vormen van financiering of het zelf genereren van financiën. Ook wil de gemeente de mogelijkheid van een regionaal cultureel fonds onderzoeken. Belangrijk onderdeel van de rol van de gemeente is naast bovenstaande acties de financiële stimulans 'subsidieverstrekking'. De subsidiesystematiek moet bijdragen aan continuïteit van het culturele aanbod voor de lange termijn en tevens ruimte bieden voor vernieuwing. In dit hoofdstuk staat beschreven hoe de gemeente de subsidiegelden wil inzetten.

5.1 Praktische hulp

De gemeente draagt zorg voor eenvoudige regelgeving en praktische hulp bij vergunning-aanvragen, tijdelijk gebruik van ruimten, regionale ambtelijke en bestuurlijke afstemming et cetera. Daarnaast ziet de gemeente een rol voor zichzelf weggelegd bij het adviseren over ondersteuning door derde partijen. Om die reden wordt in kaart gebracht wat de mogelijkheden zijn voor fondsenwerving, sponsoring, samenwerking met private partijen, het geven van bruiklenen, sponsoring in natura, product sponsoring en crowdfunding. Een belangrijke rol ligt bij de gemeente als ambassadeur. Instanties hebben duidelijk aangegeven dat het, ook naar derde partijen, van belang is dat de gemeente uitstraalt het kunst en cultuurveld te steunen en er trots op te zijn.

5.2 Regionaal Cultureel Fonds

Er komt een onderzoek naar de mogelijkheden van een Regionaal Cultureel Fonds. Het is de bedoeling dat een dergelijk fonds gedragen wordt door:

- de gemeente: een vaste bijdrage vanuit de beleidsterreinen Welzijn, Toerisme en Recreatie en Economie
- maatschappelijke partners
- bedrijven
- particulieren

Het Regionaal Cultureel Fonds is een fonds waarin deze partijen gezamenlijk met de gemeente culturele activiteiten in de gemeente Bergen ondersteunen. Om de tijd tot de uitkomsten van het onderzoek te overbruggen, wordt een aanvulling van het incidentele budget voor vernieuwende culturele activiteiten aangevraagd.

5.3 Subsiëring

Beoordeling van kwaliteit en bijdrage

Bij nieuwe initiatieven is het van belang om deskundigen te laten beoordelen of een activiteit wel of niet een bijdrage zal leveren aan cultuur in de gemeente Bergen (op de lange termijn). Hoewel niet altijd even makkelijk 'meetbaar', kunnen zowel proces als product van waarde zijn voor een cultuurbeleid dat een innovatieve ontwikkeling van kunst en cultuur voor ogen heeft.

Dit betekent niet dat subsidies niet meer verantwoord zullen worden aan de hand van concrete resultaten; wel dat die resultaten op een andere manier geformuleerd kunnen worden. Daarbij kan worden gedacht aan :

- De bijdrage die geleverd wordt aan het gehele culturele palet binnen de gemeente
- Het vergroten van de publieksdiversiteit binnen het cultuuraanbod
- De bijdrage aan een andere sector zoals het sociaal domein, economie of onderwijs
- De spreiding van aanbod over doelgroepen in alle kernen
- De gemeente kan ook toetsen aan de hand van brede maatschappelijke indicatoren, zoals de sociale cohesie onder doelgroepen zoals ouderen, de culturele aantrekkingskracht van de gemeente en de mate waarin een initiatief bijdraagt aan de Culturele Kringloop

Onafhankelijk adviseurs

De gemeente zal de commissie Kunst en Cultuur een belangrijke rol toekennen als adviseur bij de beoordeling van subsidieaanvragen. Zij gaat incidentele aanvragen toetsen aan de nieuwe criteria. Zo wordt er beoordeeld door onafhankelijke deskundigen uit het cultuurveld zelf. De gemeente verzorgt de secretariaatsfunctie voor de commissie. Ook de formele toekenning en vaststelling van subsidies of andere vormen van ondersteuning blijft een taak van de

Vervolg hoofdstuk 5

gemeente. Jaarlijks zullen er twee momenten zijn waarop de aanvragen door de commissie worden beoordeeld.

Criteria subsidie

De nieuwe subsidieregels zullen moeten aansluiten bij de nieuwe benaderingswijze. Daardoor ontstaan er nieuwe criteria voor subsidie of andere vormen van ondersteuning. Deze criteria zullen uitgangspunten zijn bij het opstellen van nieuwe subsidieregels.

Algemene criteria voor subsidie zijn

- Het culturele aanbod draagt bij aan de Culturele Kringloop: een grotere beweging dan de activiteit zelf. De Culturele Kringloop is een aaneenschakeling van:
  - Leren (cultuureducatie, amateurkunst)
  - Produceren (amateurkunst, professionele kunst)
  - Presenteren (podiumkunsten, musea, festivals, galeries, openbare ruimte)
  - Inspireren (draagvlakvorming)
- De positie en/of functie van de culturele activiteit is van meerwaarde binnen het totale palet van het culturele aanbod in de gemeente Bergen door de uniciteit en kwaliteit ervan en de bediening van een bepaalde doelgroep
- Er is aandacht voor mogelijke vormen van samenwerking en/of het leggen van dwarsverbanden met andere organisaties binnen en buiten de cultuursector
- Het culturele aanbod wordt door meerdere financieringsbronnen (waaronder eigen inkomsten) ondersteund
  - Bij afweging is er aandacht voor spreiding over verschillende kernen. De gemeente Bergen bestaat uit verschillende kernen, elk met een eigen karakter en een eigen cultuurhistorisch verleden. De diversiteit van de kernen draagt bij aan de eigenheid van de gemeente, haar bloeiende ontwikkeling op het vlak van kunst en cultuur en de uitstraling daarvan over de gemeentegrenzen heen. De beeldende kunst concentreert zich misschien in de kern Bergen maar kunst en cultuur als geheel wortelen in het hele grondgebied van de gemeente en alle kernen dragen er aan bij

Incidentele en structurele subsidie

De gemeente maakt een onderscheid tussen jaarsubsidies en incidentele subsidies. Bij jaarsubsidies gaat de gemeente een subsidierelatie aan met een culturele

organisatie. Incidentele subsidies zijn er voor het realiseren van nieuwe (en vernieuwende) activiteiten, die eenmalig of startend (met een langer perspectief) kunnen zijn.

De gemeente kijkt ieder jaar opnieuw kritisch naar de partijen met jaarlijkse subsidie en houdt daarbij in het oog: wie aantoonbaar financieel op eigen benen kan staan, moet dit ook doen. Dit biedt ruimte voor nieuwe initiatieven.

Nieuwe initiatieven hebben het recht op maximaal drie keer een incidentele subsidie, bedoeld om op te starten. Mocht daarna blijken dat het ondanks goede perspectieven nog niet geheel op eigen benen kan staan, kan maximaal twee keer een beroep worden gedaan op een overbruggingssubsidie; de voorwaarden daarvan zullen nader worden uitgewerkt.

In jaar 2 en 3 ligt het subsidiebedrag lager dan in jaar 1, respectievelijk jaar 2. Het initiatief zal een groei moeten laten zien in eigen inkomsten; welke percentages hierbij worden gehanteerd zal nog nader worden uitgewerkt.

Afhandeling

Er wordt gemeentebreed en in BUCH-verband (Bergen, Uitgeest, Castricum, Heiloo) gestreefd naar verdere digitalisering van het proces van aanvragen, toekennen en verantwoorden van subsidies. Hierdoor wordt het aanvragen toegankelijker en wordt de verwerking van aanvragen efficiënter. De aanvrager weet daardoor sneller waar hij/zij aan toe is.

Monitoring en verantwoording

De gemeente ontvangt veel informatie over de ontwikkeling van het culturele aanbod en de culturele organisaties vanuit de subsidiërelaties, via de normale gang van aanvraag en verantwoording. Zij hecht er waarde aan om met het totaal aan ontwikkelingen binnen het culturele veld in contact te staan. Daarom zal zij de Adviescommissie Kunst en Cultuur vragen om tweemaal vanuit een overkoepelende blik een beschrijving te geven van de stand van zaken en ontwikkelingen in het culturele veld.

Om uitvoering te geven aan de nieuwe subsidiesystematiek zullen de subsidieregels opnieuw worden opgesteld en zullen resultaatafspraken door het college worden vormgegeven. Per 2017 is de nieuwe subsidiesystematiek helemaal van kracht.

Bijlage 1

Uitvoeringsagenda

Allereerst staan acties gebonden aan een specifiek jaar beschreven, vervolgens de "doorlopende acties".

2015

- Vernieuwen subsidiesystematiek:
  - Uitwerking uitbreiding functie huidige Adviescommissie Kunst en Cultuur
  - Uitwerking van beleid in concrete subsidieregels. Eveneens model voor verantwoording en wijze van monitoring.
- Onderzoeken van mogelijkheden tot oprichten van flexibele ateliers en broedplaatsen en mogelijkheden cultureel leegstand-beheer
- Onderzoek mogelijkheid regionaal cultureel fonds
- Aandacht voor kunst en cultuur bij inrichting openbare ruimte binnen Mooi Bergen

2016

- Regionale visie op bibliotheekwerk met lokale uitwerking en gevolgen voor kernen.
- Oprichting cultureel Bergens platform voor kennisdeling en netwerk; uitwerken doel, taak en werkwijze; gemeente is initiatiefnemer
- Bewegwijzering naar aanbod in de kernen

2017

- Evaluatie bibliotheek.
- Actualisatie beleid kunst in de openbare ruimte, waaronder onderzoek naar 1% regeling of vergelijkbaar.
- Ontwikkeling cultuele wegwijzer.

2018

- Evaluatie nieuwe cultuurbeleid

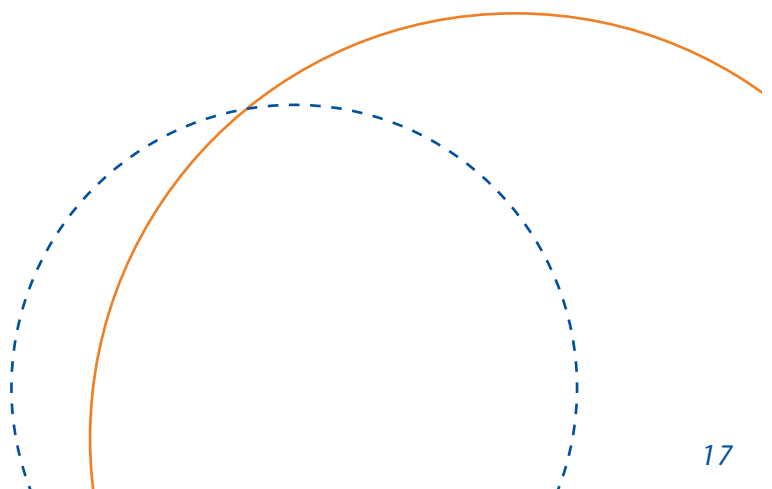
Doorlopende acties:

Algemeen

- Verbetering interne communicatie binnen de gemeente. Voor zichtbaarheid en spreiding van al het K&C aanbod. Voor het uitwisselen van informatie en eventueel van budget. Afstemming met afdelingen Welzijn, Economische zaken, Recreatie en Toerisme, Cultuurhistorie, Onderwijs, Ruimtelijke ordening

Creativiteit en innovatie

- Bij ontwikkeling van nieuw cultuureducatief aanbod de samenwerking binnen het cultuurveld, binnen de regio en met andere sectoren stimuleren
- Specifiek aandacht voor cultuurhistorie binnen het educatief aanbod
- Subsidies en open armen voor vernieuwende initiatieven en experimenten
- Publiciteit genereren voor nieuwe initiatieven
- Nieuwe aanvragers culturele initiatieven in contact brengen met bestaande culturele organisaties; gemeente als verbindende factor

Vervolg bijlage 1

Toegang

- Ondersteuning initiatieven door communicatie intern gemeente
- Subsidieverlening voor bestaand aanbod dat niet op eigen benen kan staan
- Aandacht voor een aanbod verspreid over de kernen; oog voor vernieuwing van dat aanbod.
- Amateurkunst zichtbaarder maken middels eigen media en door ambassadeursrol
- Intern bij afdeling Welzijn de mogelijkheden voor vrijwilligerswerk binnen kunst- en cultuurorganisaties onder aandacht brengen
- Wijkteams het aanbod onder aandacht laten brengen bij eenzamen en ouderen
- Zichtbaarheid cultuurhistorisch aanbod i.s.m. afdeling cultuurhistorie

Regio en marketing

- Een belangrijke positie voor K&C in de visie op Recreatie en Toerisme en de daaruit voortvloeiende acties, middels een nieuw Bestuurlijk overleg (PORA) EZ/Cultuur en periodiek ambtelijk overleg
- Regio-overstijgende producties/evenementen steunen en helpen bij de promotie met eigen communicatiemiddelen van de gemeente
- Bestaande regionaal of nationaal aantrekkelijke instanties/activiteiten (Kranenburgh, Festivals, IHMS, Kunst10daagse, Cinebergen, etc) bijstaan middels praktische ondersteuning uit verschillende beleidsvelden (vergunningen etcetera)

Bijlage 2

Financiën

Overzicht investeringen nieuw cultuurbeleid periode 2015 t/m 2018 per jaar

Financiering grotendeels uit begroot budget

De acties in deze nota worden vrijwel geheel gerealiseerd vanuit bestaand budget. Voorgestelde beleidsveranderingen waarvoor bij de uitwerking personele inzet nodig is worden binnen de bestaande ambtelijke capaciteit opgevangen.

Voor de volgende onderwerpen is een aanvulling/wijziging op de huidige cultuurbegroting gevraagd.

1. De mogelijkheid om te schuiven binnen de bedragen die voor incidentele activiteiten en voor amateurkunst beschikbaar zijn (administratief)
2. Het bedrag voor incidentele activiteiten in 2016 en 2017 op te hogen totdat er meer duidelijkheid is over een mogelijk Regionaal Cultureel Fonds; hierdoor blijft tussentijds ruimte voor ontwikkeling (€ 15.000 per jaar).

3. Het bedrag voor uitvoering van het regionaal Cultuurconvenant per jaar vrij te maken (€ 5.000 per jaar voor drie jaar- 2016, 2017, 2018)

4. Een bedrag voor maatwerk in cultuureducatie (speciale groepen in regulier onderwijs en kinderen in speciaal onderwijs) vrij maken (€ 5.000,- per jaar voor drie jaar- 2016, 2017, 2018)

Deze gevraagde extra gelden zijn bij vaststelling van de nota voor het jaar 2016 toegezegd en begroot.

Na de opzet van het platform wordt nagegaan of er vanaf 2017 middelen beschikbaar moeten worden gesteld voor de genoemde doelen. Dit kan worden aangevraagd middels de perspectiefnota.

Hieronder per jaar een uitsplitsing van de nieuwe acties met bijbehorende nieuwe middelen

2015

KOSTEN	
Vernieuwen subsidiesystematiek: <ul style="list-style-type: none"> • Uitwerking uitbreiding functie huidige Adviescommissie Kunst en Cultuur • Uitwerking van beleid in concrete subsidieregels. Eveneens model voor verantwoording en wijze van monitoring. 	ambtelijke inzet
Onderzoeken van mogelijkheden tot oprichten van flexibele ateliers en broedplaatsen en mogelijkheden cultureel leegstand-beheer	ambtelijke inzet
Onderzoek mogelijkheid regionaal cultureel fonds	regionaal ambtelijk
TOTAAL	-

Vervolg bijlage 2

2016

KOSTEN	
Regionale visie op bibliotheekwerk met lokale uitwerking en gevolgen voor kernen.	regionaal ambtelijk
Oprichting cultureel Bergens platform voor kennisdeling en netwerk; uitwerken doel, taak en werkwijze; gemeente is initiatiefnemer	ambtelijk
Bewegwijzering naar aanbod in de kernen	ambtelijk
Uitwerking cultuurconvenant	€ 5.000
Bedrag voor vernieuwende activiteiten verhogen, ter beoordeling commissie	€ 15.000
Verdieping maatwerk binnen de cultuureducatie	€ 5.000
TOTAAL nieuw	€ 25.000

2017 *FINANCIERING ONDER VOORBEHOUD*

KOSTEN	
Actualisatie beleid kunst in de openbare ruimte, waaronder onderzoek naar 1% regeling of vergelijkbaar.	ambtelijk
Onderzoek naar een culturele verbinding tussen vernieuwd centrum Bergen en Kranenburgh	incidenteel
Opzet culturele wegwijzer	ambtelijk / stage
Evaluatie bibliotheek	ambtelijk
Bedrag voor incidentele activiteiten	€ 15.000
Uitwerking regionaal cultuurconvenant	€ 5.000
Verdieping maatwerk binnen de cultuureducatie	€ 5.000
TOTAAL	€ 25.000

2018 FINANCIERING ONDER VOORBEHOUD

KOSTEN	
Evaluatie <ul style="list-style-type: none"> • nieuwe werkwijze subsidiesystematiek • nieuwe werkwijze Adviescommissie Kunst en Cultuur • monitoring nieuwe cultuurbeleid	ambtelijk
Uitwerking regionaal cultuurconvenant	€ 5.000
Verdieping maatwerk binnen de cultuureducatie	€ 5.000
TOTAAL nieuw	€ 10.000

Vervolg bijlage 2

Overzicht begroot budget cultuur 2015-2017

Onderstaand budget is in 2014 vastgesteld. De verdeling van de gelden zal wijzigen na vaststelling van de nota. Totaal wordt € 60.000 extra toegevoegd (zie bijlage 2).

Totaal overzicht cultuur subsidies	2015	2016	2017
Cultuurparticipatie (amateurkunst) en -beleving			
Diverse incidentele activiteiten amateurkunst	10.000	10.000	10.000
Cultuureducatie			
Combinatiefuncties uitbesteed Kranenburgh	71.000	67.500	67.500
Bijdrage aanbod cultuureducatie Artiance inclusief			
Regeling Cultuureducatie met kwaliteit	16.879	16.879	16.879
Extra impuls maatwerk cultuureducatie		5.000	*
Musea			
divers	800	800	800
Museum van Egmond	3.500	3.500	3.500
Kranenburgh	500.000	500.000	500.000
Subsidies structureel (beeldende kunst, muziek en film)			
Kunst10daagse	13.500	13.500	13.500
Cinebergen	15.061	15.061	15.061
IHMS	13.548	13.548	13.548
Muziekonderwijs verenigingen	29.061	29.061	29.061
Rabo cultuurprijs	-	2.880	-
Schoolse Kunsten	9.000	-	9.000
Subsidies incidenteel (festivals en kleine evenementen)			
Afgelopen jaren bijvoorbeeld. karavaan, st jazz, woodlands	21.905	13.660	5.655
Vernieuwende activiteiten		15.000	*
Literatuur en media			
Bibliotheek	706.806	656.806	656.806
Diversen			
Gebruik Slotkapel	4.084	4.084	4.084
Representatiekosten Kunstbeleid	6.300	6.300	6.300
(Themabijeenkomsten en adviescommissie Kunst en Cultuur)			
St. Kunst en Cultuur NH bijdrage CJP	500	500	500
Regionale samenwerking en projecten		5.000	*
Totaal	1.452.950	1.410.705	1.380.200

Bijlage 3

Beleidskaders; nationaal, provinciaal en lokaal

Rijksoverheid

De Rijksoverheid heeft voor de periode 2013- 2016 de volgende 4 speerpunten voor het cultuurbeleid:

- Cultuureducatie: zo veel mogelijk kinderen en jongeren komen in aanraking met de rijkdom van cultuur.
- Vernieuwing en talent: de mogelijkheid kunst te ontwikkelen en kunst te laten zien die nog niet bij een breed publiek bekend is.
- Ondernemerschap: instellingen versterken hun band met (mogelijke) financiers, boren andere inkomstenbronnen aan en zoeken nieuwe markten. Op die manier vergroten zij hun inkomsten. De instellingen krijgen hierbij ondersteuning van het Rijk.
- Internationalisering: de culturele sector heeft mogelijkheden om zich internationaal te presenteren. Bijvoorbeeld door uitwisseling van kunst of in kunst- en cultuurprogramma's.

Provincie

De provincie Noord-Holland bakent haar rol met betrekking tot cultuur steeds duidelijker af en richt zich steeds meer op het behouden en ontsluiten van cultureel erfgoed, het stimuleren van een goed cultureel voorzieningenniveau binnen de provincie, en het stimuleren van de regionale culturele samenwerking om zo de economische waarde van cultuur nog beter te benutten.

Lokaal

Veranderingen doen zich ook op lokaal niveau voor. Ook de gemeente Bergen vertoont in haar demografische ontwikkeling het patroon van

vergrijzing. Daarnaast zien we dat gemeenten, waaronder de gemeente Bergen, steeds meer regionale samenwerking zoeken.

Het coalitieakkoord

Het college heeft haar doelstellingen voor de komende jaren krachtig geformuleerd:

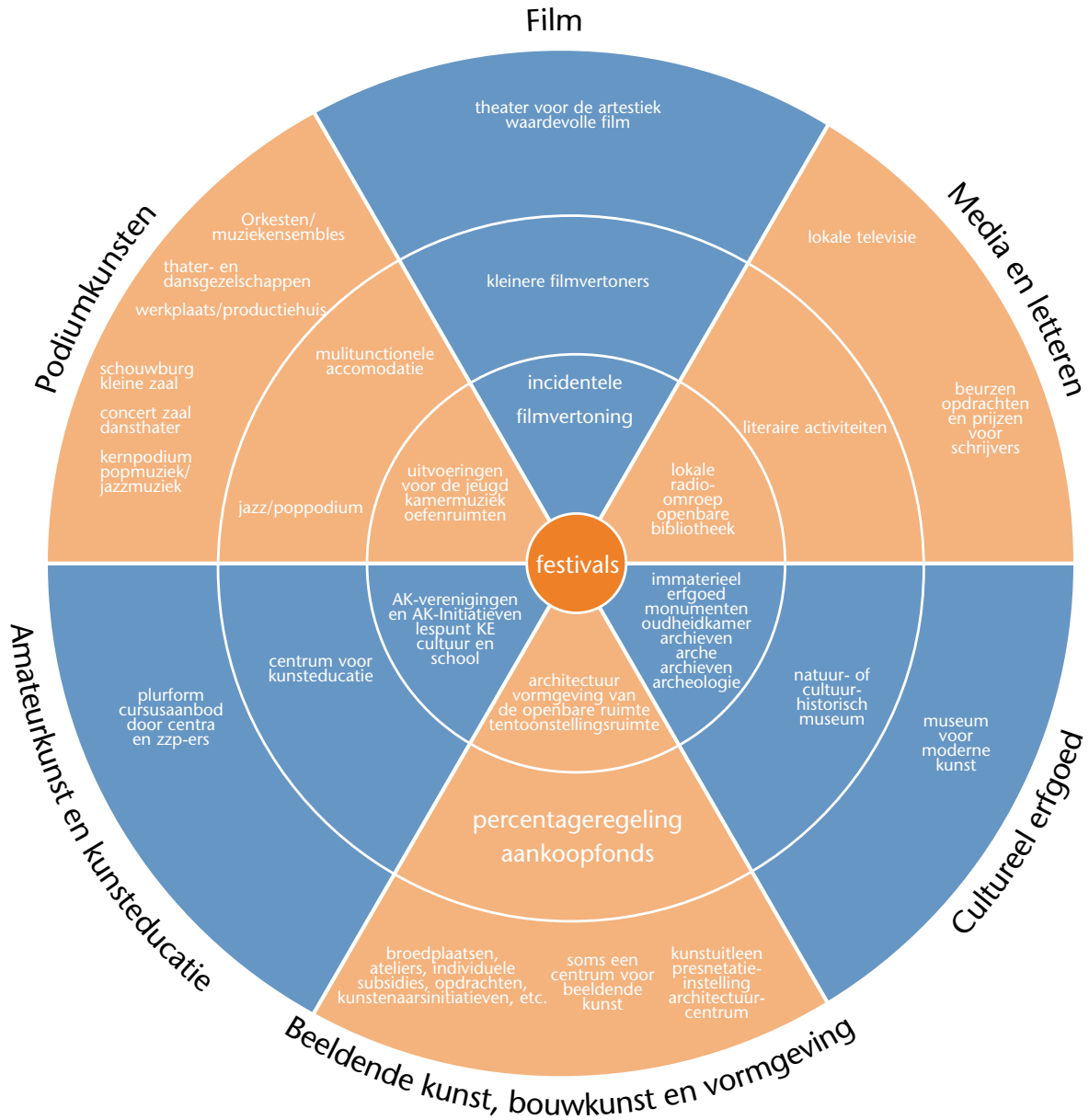
1. In onze gemeente is **elke kern belangrijk**. De kernen zijn vitaal en toekomstbestendig. In de behoefte van de kernen wordt waar mogelijk voorzien.
2. **Samen met de inwoners** vormen wij de gemeente. Wij gebruiken de ideeën en initiatieven uit de samenleving. Wij stimuleren de inbreng van de creativiteit en kennis van inwoners en ondernemers, zodat zij actief deelnemen aan onze samenleving.
3. Onze **dienstverlening is dicht** bij de inwoners.
4. We werken en communiceren op een **open, transparante en begrijpelijke manier**.
5. Wij zijn een **krachtige partner in de regio**. Vanuit die kracht en met behoud van onze eigenheid zetten wij in op het versterken van kwaliteit, het reduceren van kwetsbaarheid en het beheersen van kosten.

Laatste Cultuurnota 2013 en Startnotitie

In 2012 is de Cultuurnota 2013 vastgesteld, in principe voor een jaar. In juni 2013 is de startnotitie "Richtingwijzers Cultuurbeleid Bergen 2014" opgesteld voor de ontwikkeling van het cultuurbeleid in de periode 2015-2018. De startnotitie geeft aan dat in de nieuwe cultuurnota juist het inspelen op veranderingen centraal komt te staan: het versterken van het culturele veld voor de langere termijn, zodat cultuur in de gemeente Bergen zich kan blijven ontwikkelen. Niet alleen voor de eigen inwoners, maar ook voor het publiek van buiten de gemeentegrenzen. Het behouden van de culturele aantrekkingskracht van de gemeente Bergen is belangrijk om zijn economische en maatschappelijke betekenis. Andere relevante beleidsnotities zijn de Nota Cultuurhistorie 2009-2018, de Erfgoedverordening 2012 en de (concept) regionale visie op Toerisme.

Bijlage 4

Binnenste ring: gemeenten tot 30.000 inwoners, middelste ring: gemeenten tussen 30.000 en 90.000 inwoners, buitenste ring: gemeenten boven 90.000 inwoners
 (Het ringenmodel van Cor Wijn, uit 'Gemeentelijk cultuurbeleid – een handleiding')

Notities
